

Ποιος πάει πού;
Πόσο μένει;
Πόσα ξοδεύει;

Ανάλυση εισερχόμενου τουρισμού ανά Περιφέρεια και ανά Αγορά

Σύνοψη

Ευαγγελία Λάμπρου
Ερευνήτρια – Στατιστολόγος

Άρης Ίκκος, ISHC
Επιστημονικός Διευθυντής INSETE

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

Εισαγωγή

Η Τράπεζα της Ελλάδος ανακοίνωσε πρόσφατα -για πρώτη φορά- στοιχεία του ταξιδιωτικού ισοζυγίου ανά Περιφέρεια και ανά χώρα μόνιμης κατοικίας - και όχι εθνικότητας - των επισκεπτών (Αγορά)¹. Η συγκέντρωση και επεξεργασία ταξιδιωτικών στοιχείων ανά Περιφέρεια, όπως αυτά συλλέγονται μέσω της Έρευνας Συνόρων², ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2016 και έκτοτε η Τράπεζα της Ελλάδος συγκεντρώνει στοιχεία και για την περιφερειακή κατανομή των Ταξιδιωτικών Εισπράξεων, καθώς και των Επισκέψεων και Διανυκτερεύσεων των εισερχόμενων ταξιδιωτών³. Η ταξινόμηση των Περιφερειών γίνεται σύμφωνα με την επίσημη στατιστική ταξινόμηση της ΕΕ (NUTS 2013/EU-28) και συγκεκριμένα με το δεύτερο επίπεδο αυτής (NUTS 2), που συμπίπτει με τη διοικητική διαίρεση της χώρας σε 13 Περιφέρειες.

Η παρούσα μελέτη αναλύει τα στοιχεία περαιτέρω σε επίπεδο Περιφερειών, προκειμένου να αποκτήσουμε μια ευκρινέστερη εικόνα για τις προτιμήσεις των διαφόρων αγορών μας, του χρόνου διαμονής τους και των δαπανών τους, καθώς και τους βασικούς δείκτες διαμονής και δαπάνης από τις αγορές αυτές.

¹ Για την παρούσα μελέτη χρησιμοποιήθηκαν οι Πίνακες της ενότητας Ταξιδιωτικές εισπράξεις ανά Περιφέρεια - βασικά μεγέθη που ευρίσκονται στην ακόλουθη ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος: <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/externalsector/balance/travelling.aspx>. Για λόγους που σχετίζονται με τον τρόπο που γίνεται η έρευνα, δεν δίδονται στοιχεία ανά Περιφέρεια για όλες τις αγορές, παρά μόνον για αυτές που τα στοιχεία είναι στατιστικά σημαντικά

² Για συνοπτική παρουσίαση της μεθοδολογίας της Έρευνας Συνόρων βλ. <http://www.insete.gr/Portals/O/statistics/Tourism-statistics.pdf>, ενώ για λεπτομερή παρουσίαση βλ. [εδώ](#).

³ Επισημαίνεται ότι δεν περιλαμβάνονται μεγέθη από κρουαζιέρες, πέραν των όσων καταγράφονται από την Έρευνα Συνόρων

Σύνοψη

Οι Περιφέρειες με τις μεγαλύτερες ροές εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης είναι το Νότιο Αιγαίο, η Κρήτη, η Κεντρική Μακεδονία, η Αττική και τα Ιόνια Νησιά. Λόγω των διαφορετικών αγορών που δέχεται η κάθε Περιφέρεια και του διαφορετικού προφίλ των επισκεπτών, αν και η Κεντρική Μακεδονία έχει τον μεγαλύτερο αριθμό Επισκέψεων, το Νότιο Αιγαίο και η Κρήτη υπερτερούν σε αριθμό Διανυκτερεύσεων και Εισπράξεων. Σε Εισπράξεις επίσης υπερτερεί η Αττική, ενώ μικρή υστέρηση έναντι της Κεντρικής Μακεδονίας έχουν τα Ιόνια Νησιά. Επίσης, οι 5 αυτές Περιφέρειες δέχονται το 82% των επισκέψεων (28,4 εκ. στο σύνολο της χώρας), το 85% των διανυκτερεύσεων (190,4 εκ.) και το 88% των Εισπράξεων (€ 12,7 δισ.).

Οι περισσότεροι επισκέπτες πάνε σε μια Περιφέρεια μόνο – εξαίρεση οι προερχόμενοι από long haul αγορές

Ο κάθε επισκέπτης της Ελλάδας (που αντιστοιχεί σε μια άφιξη) κατά μέσο όρο επισκέπτεται 1 έως 1,2 Περιφέρειες. Εξαίρεση αποτελούν οι επισκέπτες από ΗΠΑ (1,75 επισκέψεις ανά επισκέπτη) και από Λοιπές Χώρες (1,24) – και οι 2 αυτές αγορές είναι long haul και προφανώς προσπαθούν σε ένα ταξίδι στην Ελλάδα να επισκεφθούν το μέγιστο αριθμό προορισμών που τους ενδιαφέρει. Από την άλλη πλευρά, τον μικρότερο αριθμό επισκέψεων έχουν οι επισκέπτες από ΠΓΔΜ (1,00), Βουλγαρία (1,02), Ρουμανία (1,06) και Σερβία (1,07). Αντίθετα οι επισκέπτες από τις επίσης γειτονικές Αλβανία (1,15) και Τουρκία (1,13) επισκέπτονται περισσότερες Περιφέρειες.

Ποσοστιαία Κατανομή Επισκέψεων, Διανυκτερεύσεων και Εισπράξεων εισερχόμενων ταξιδιωτών ανά Περιφέρεια, 2016			
	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Εισπράξεις
Νότιο Αιγαίο	18%	21%	25%
Κρήτη	16%	21%	24%
Κεντρική Μακεδονία	23%	19%	13%
Αττική	16%	13%	14%
Ιόνια Νησιά	9%	11%	12%
Πελοπόννησος	3%	3%	3%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	5%	3%	2%
Θεσσαλία	3%	3%	2%
Ήπειρος	3%	2%	2%
Δυτική Ελλάδα	2%	1%	1%
Βόρειο Αιγαίο	1%	1%	1%
Στερεά Ελλάδα	1%	1%	1%
Δυτική Μακεδονία	1%	1%	1%

Πηγή: ΤεΤ Επεξεργασία: SETE Intelligence

Σε πέντε Περιφέρειες 80- 90% των επισκέψεων, διανυκτερεύσεων και εισπράξεων

Στους χάρτες που ακολουθούν αποτυπώνονται τα συνολικά μεγέθη και οι 3 σημαντικότερες αγορές ανά Περιφέρεια αναφορικά με τις Επισκέψεις, τις Διανυκτερεύσεις και τα Έσοδα από ταξιδιώτες. Αποτυπώνονται επίσης και τα αντίστοιχα μεγέθη για το σύνολο της χώρας. Είναι εντυπωσιακή η παρουσία της Γερμανικής και της Βρετανικής αγοράς σχεδόν σε όλες τις Περιφέρειες ειδικά με όρους Διανυκτερεύσεων και Εισπράξεων: δεν υπάρχει ούτε μια Περιφέρεια που τουλάχιστον η μια από τις δύο χώρες να μην συγκαταλέγεται στο top-3 των αγορών της Περιφέρειας. Μάλιστα σε οχτώ Περιφέρειες συγκαταλέγονται και οι δύο αγορές στο top-3.

Γερμανία ή/και Βρετανία συγκαταλέγονται στο top-3 των αγορών σε όλες τις Περιφέρειες με όρους Διανυκτερεύσεων και Εισπράξεων

Αρκετά μεγάλη διαφοροποίηση από τις υπόλοιπες Περιφέρειες έχει η Περιφέρεια Αττικής, όπου οι τρεις μεγαλύτερες αγορές και στους τρεις δείκτες είναι η Βρετανική, η Αμερικάνικη και η Κυπριακή. Επίσης, στις τρεις από τις τέσσερις Περιφέρειες που συνορεύουν με Βαλκανικές χώρες (Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Ανατολική Μακεδονία – Θράκη) τουλάχιστον δύο από τις τρεις αγορές με τον μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών είναι Βαλκανικές χώρες – στην Κεντρική Μακεδονία και οι 3. Η εικόνα διαφοροποιείται σε όρους Εισπράξεων, λόγω μειωμένης αγοραστικής δύναμης των Βαλκανικών αγορών, με την Γερμανική αγορά να κατα-

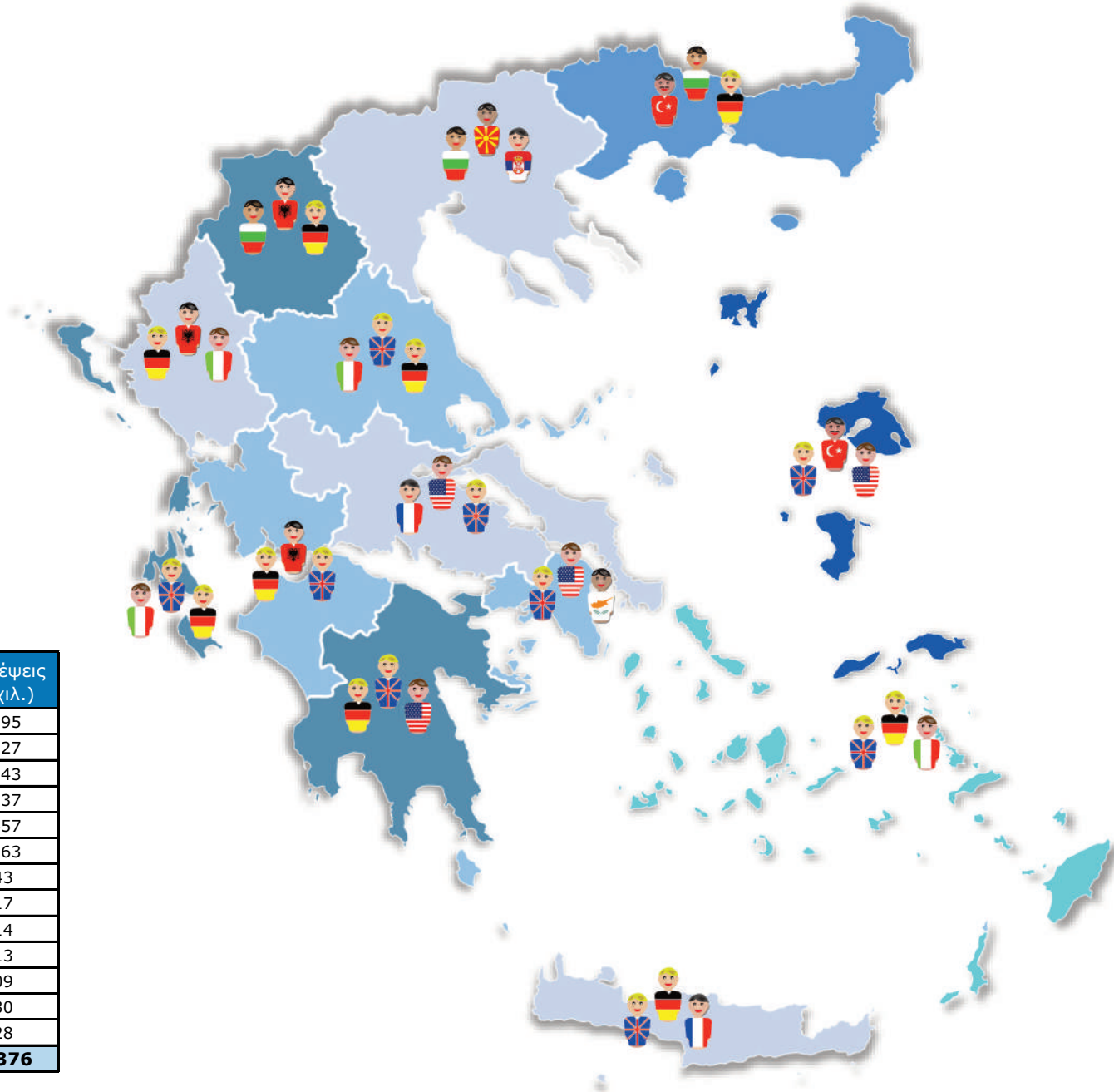
λαμβάνει την πρώτη θέση στις Περιφέρειες αυτές, πλην Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης όπου την πρώτη θέση καταλαμβάνει η Τουρκική αγορά, έπεται η Βουλγάρικη και στην τρίτη θέση είναι η Γερμανική.

ΗΠΑ και Κύπρος έχουν ισχυρή παρουσία στην Αττική

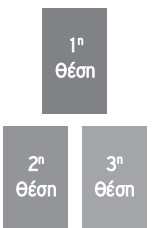
Σε Μακεδονία και Θράκη δυο από τις τρεις αγορές με τον μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών είναι από τις Βαλκανικές χώρες

Επισκέψεις 2016

Περιφέρεια	Επισκέψεις (σε χιλ.)
Κεντρική Μακεδονία	6.395
Νότιο Αιγαίο	5.227
Αττική	4.543
Κρήτη	4.537
Ιόνια Νησιά	2.457
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	1.363
Πελοπόννησος	843
Ήπειρος	717
Θεσσαλία	714
Δυτική Ελλάδα	513
Στερεά Ελλάδα	409
Δυτική Μακεδονία	330
Βόρειο Αιγαίο	328
Σύνολο	28.376

Πηγή:ΤεΤ Επεξεργασία: SETE Intelligence

Διανυκτερεύσεις 2016

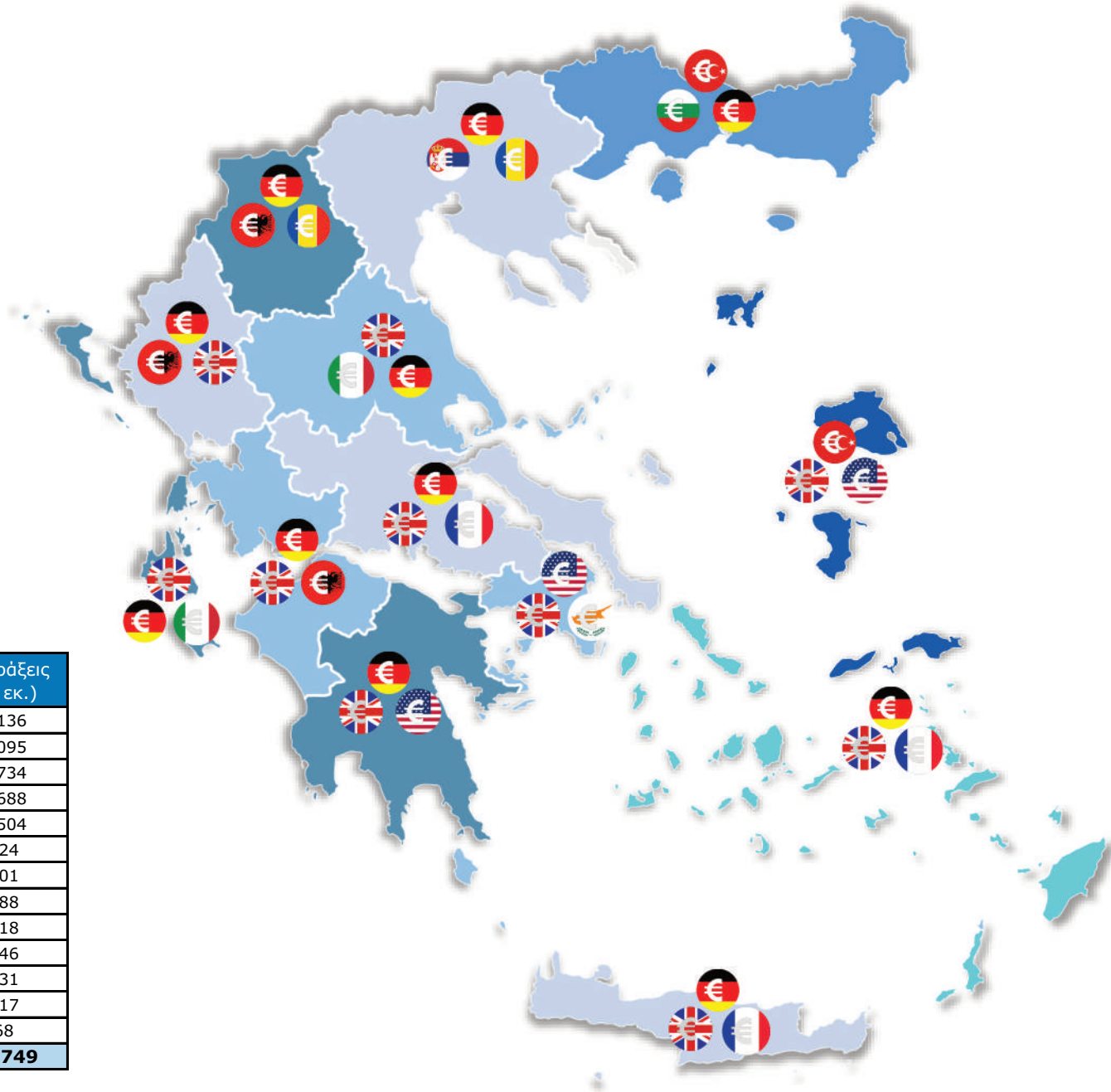

Περιφέρεια	Διανυκτερεύσεις (σε χιλ.)
Νότιο Αιγαίο	39.996
Κρήτη	39.378
Κεντρική Μακεδονία	36.330
Αττική	24.769
Ιόνια Νησιά	21.493
Πελοπόννησος	5.760
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	5.414
Θεσσαλία	5.121
Ήπειρος	3.622
Δυτική Ελλάδα	2.742
Βόρειο Αιγαίο	2.458
Στερεά Ελλάδα	1.845
Δυτική Μακεδονία	1.475
Σύνολο	190.402

Πηγή: ΤεΤΕ Επεξεργασία: SETE Intelligence

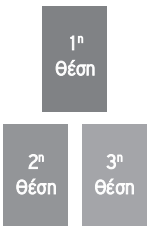

Εισπράξεις 2016

Περιφέρεια	Εισπράξεις (σε εκ.)
Νότιο Αιγαίο	3.136
Κρήτη	3.095
Αττική	1.734
Κεντρική Μακεδονία	1.688
Ιόνια Νησιά	1.504
Πελοπόννησος	324
Θεσσαλία	301
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	288
Ήπειρος	218
Δυτική Ελλάδα	146
Βόρειο Αιγαίο	131
Στερεά Ελλάδα	117
Δυτική Μακεδονία	68
Σύνολο	12.749

Πηγή: ΤεΕ Επεξεργασία: SETE Intelligence

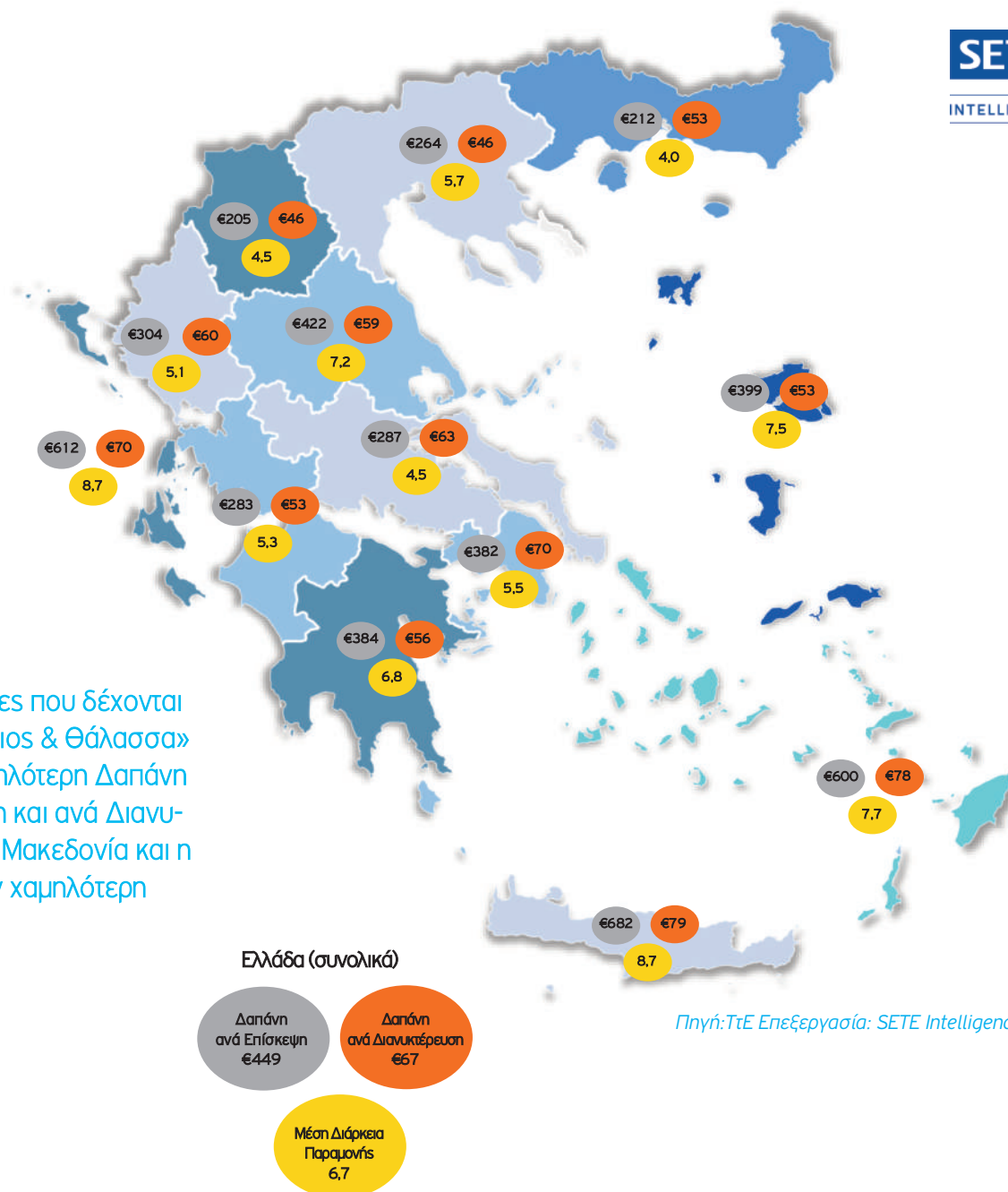

Δαπάνη ανά Επίσκεψη Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση Μέση Διάρκεια Παραμονής 2016

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εικόνα που αναδεικνύεται από την ανάλυση των βασικών δεικτών: Δαπάνη ανά Επίσκεψη, Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και Μέση Διάρκεια Παραμονής. Οι Περιφέρειες που κατεξοχήν δέχονται τουρισμό «Ήλιος και Θάλασσα», δηλαδή το Νότιο Αιγαίο, η Κρήτη και τα Ιόνια Νησιά έχουν τις υψηλότερες τιμές και στους τρεις δείκτες. Μάλιστα, και στις τρεις Περιφέρειες, ο δείκτης Δαπάνης ανά Επίσκεψη είναι κυμαίνεται από € 600 και πάνω, έναντι € 449 στο σύνολο της χώρας. Αντίθετα στις Περιφέρειες που συνορεύουν με τις Βαλκανικές χώρες παρατηρούνται οι χαμηλότερες ή από τις χαμηλότερες τιμές και στους τρεις δείκτες. Επίσης, η Περιφέρεια Αττικής έχει σχετικά χαμηλή Δαπάνη ανά Επίσκεψη, παρά το ότι η Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση είναι μάλλον υψηλή, λόγω της μικρής διάρκειας παραμονής των επισκεπτών.

Δεδομένης λοιπόν της αύξησης του τουριστικού ρεύματος από τις Βαλκανικές χώρες προς τις βόρειες Περιφέρειες που συνορεύουν με αυτές, καθώς και της αύξησης του ρεύματος city break προς Αθήνα, είναι εύλογο να παρατηρείται μείωση της Δαπάνης ανά Επίσκεψη και της Μέσης Κατά Κεφαλήν Δαπάνης.

Οι Περιφέρειες που δέχονται τουρισμό «Ήλιος & Θάλασσα» έχουν την υψηλότερη Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά Διανυκτέρευση – Η Μακεδονία και η Θράκη την χαμηλότερη

Οι 5 σημαντικότερες αγορές

Οι 5 σημαντικότερες αγορές για το σύνολο της χώρας είναι η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, οι ΗΠΑ και η Ιταλία.

Επισκέψεις			Διανυκτερεύσεις		Εισπράξεις	
	χιλιάδες	% επί συνόλου	χιλιάδες	% επί συνόλου	€ εκ.	% επί συνόλου
Γερμανία	3.411	12,0%	32.988	17,3%	2.128	16,7%
Ηνωμένο Βασίλειο	3.206	11,3%	26.583	14,0%	1.944	15,2%
Γαλλία	1.587	5,6%	11.572	6,1%	889	7,0%
Η.Π.Α	1.363	4,8%	8.178	4,3%	728	5,7%
Ιταλία	1.617	5,7%	11.598	6,1%	722	5,7%
Σύνολο Αγορών	28.376	100,0%	190.402	100,0%	12.749	100,0%

Πηγή:ΤτΕ Επεξεργασία: SETE Intelligence

	Ανά Περιφέρεια			Περιφέρειες που επισκέπτονται
	Δαπάνη ανά Επίσκεψη, €	Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση, €	Μέση Διάρκεια Παραμονής	
Γερμανία	624	65	9,7	1,09
Ην. Βασίλειο	606	73	8,3	1,11
Γαλλία	560	77	7,3	1,21
Η.Π.Α	534	89	6,0	1,75
Ιταλία	447	63	7,2	1,17
Μ.Ο. Ελλάδας	449	67	6,7	1,14

Πηγή:ΤτΕ Επεξεργασία: SETE Intelligence

Από Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, ΗΠΑ και Ιταλία 39,4% των Επισκέψεων, 47,8% των Διανυκτερεύσεων και 50,3% των Εισπράξεων

Η σημασία της Γερμανικής αγοράς αναδεικνύεται από το γεγονός ότι βρίσκεται στο top-3 σε 9 από τις 13 Περιφέρειες βάσει του αριθμού των Επισκέψεων, και σε 11 Περιφέρειες βάσει του αριθμού των Διανυκτερεύσεων και των Εισπράξεων. Επίσης η Γερμανική αγορά είναι η σημαντικότερη αγορά ως προς τις Εισπράξεις σε 8 Περιφέρειες. Επιπροσθέτως, έχει υψηλότερη Δαπάνη Ανά Επίσκεψη σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας (€ 624 έναντι € 449) αν και έχει οριακά χαμηλότερη Ημερήσια Δαπάνη (€ 65 έναντι € 67) λόγω της μεγαλύτερης παραμονής (Μέση Διάρκεια Παραμονής 9,7 Διανυκτερεύσεις έναντι 6,7 στο σύνολο της χώρας), αντικατοπτρίζοντας την μεγάλη συγκέντρωση τουριστών από την Γερμανία σε προορισμούς «Ηλιος και Θάλασσα» για τις θερινές διακοπές. Οι 3 δημοφιλέστερες Περιφέρειες για την Γερμανική αγορά, ως προς τον αριθμό των Διανυκτερεύσεων, είναι: Κρήτη, Κεντρική Μακεδονία και Νότιο Αιγαίο.

No. 1

Αντίστοιχα η Βρετανική αγορά είναι μια από τις 3 σημαντικότερες αγορές σε 9 Περιφέρειες, βάσει του αριθμού των Επισκέψεων και σε 10 Περιφέρειες, βάσει του αριθμού των Διανυκτερεύσεων και των Εισπράξεων. Είναι δε η σημαντικότερη αγορά από πλευράς Εισπράξεων στην Περιφέρεια Ιόνιων Νησιών. Η Βρετανική αγορά έχει υψηλότερη Δαπάνη Ανά Επίσκεψη σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας (€ 606 έναντι € 449) καθώς και υψηλότερη Ημερήσια Δαπάνη (€ 73 έναντι € 67) και Μέση Διάρκεια Παραμονής (8,3 Διανυκτερεύσεις έναντι 6,7), αντικατοπτρίζοντας την μεγάλη συγκέντρωση τουριστών από την Βρετανία σε προορισμούς «Ηλιος και Θάλασσα» για τις θερινές διακοπές. Οι 3 δημοφιλέστερες Περιφέρειες για την Βρετανική αγορά, ως προς τον αριθμό των Διανυκτερεύσεων, είναι: Ιόνια Νησιά, Νότιο Αιγαίο και Κρήτη.

No. 2

Η τέταρτη σημαντικότερη Ευρωπαϊκή αγορά είναι η Ιταλική. Ανήκει στο top-3 σε 4 Περιφέρειες, βάσει του αριθμού των Επισκέψεων και των Διανυκτερεύσεων αλλά μόλις σε 2 από πλευράς των Εισπράξεων. Σε καμία Περιφέρεια δεν κατέχει την

πρώτη θέση σε κάποιον δείκτη. Η Ιταλική αγορά έχει χαμηλότερη Δαπάνη Ανά Επίσκεψη σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας (€ 447 έναντι € 449) γιατί έχει χαμηλότερη Ημερήσια Δαπάνη (€ 62 έναντι € 67). Από την άλλη πλευρά έχει μεγαλύτερη διάρκεια παραμονής -Μέση Διάρκεια Παραμονής 7,2 Διανυκτερεύσεις έναντι 6,7 στο σύνολο της χώρας- αντικατοπτρίζοντας την μεγάλη συγκέντρωση τουριστών από την Ιταλία σε προορισμούς θερινών διακοπών. Οι 3 δημοφιλέστερες Περιφέρειες για την Ιταλική αγορά, ως προς τον αριθμό των Διανυκτερεύσεων, είναι: Νότιο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά και Κρήτη.

No. 3

Η Γαλλική αγορά, αν και είναι η τρίτη σημαντικότερη από πλευράς Εισπράξεων, μόλις σε 2 Περιφέρειες (Κρήτη και Στερεά Ελλάδα) περιλαμβάνεται στο top-3, βάσει του αριθμού των Επισκέψεων και των Διανυκτερεύσεων

και σε 3 (πλέον του Νότιο Αιγαίου) από πλευράς Εισπράξεων. Πρώτη θέση κατέχει μόνο στον αριθμό Διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος. Η Γαλλική αγορά έχει υψηλότερη Δαπάνη Ανά Επίσκεψη σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας (€ 560 έναντι € 449) καθώς και υψηλότερη Ημερήσια Δαπάνη (€ 77 έναντι € 67) και Μέση Διάρκεια Παραμονής (7,3 Διανυκτερεύσεις έναντι 6,7), αντικατοπτρίζοντας την υψηλή δαπάνη των τουριστών από Γαλλία και την μεγάλη συγκέντρωση τουριστών τους σε προορισμούς «Ηλιος και Θάλασσα» για τις θερινές διακοπές. Οι 3 δημοφιλέστερες Περιφέρειες για την Γαλλική αγορά, ως προς τον αριθμό των Διανυκτερεύσεων, είναι: Κρήτη, Νότιο Αιγαίο και Αττική.

No. 4

Η Αμερικανική αγορά, συμπληρώνει το top-5 των σημαντικών αγορών. Είναι ιδιαίτερα σημαντική (top-3 βάσει των Ει-

σπράξεων και των Διανυκτερεύσεων) στις Περιφέρειες Αττικής, Πελοποννήσου και Βορείου Αιγαίου. Επίσης, είναι εντός του top-3 βάσει των Επισκέψεων και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος. Πιθανολογούμε ότι η ισχυρή παρουσία της Αμερικανικής αγοράς στις προαναφερθείσες Περιφέρειες σχετίζεται και με τους Ελληνοαμερικανούς μετανάστες που επισκέπτονται τους τόπους καταγωγής τους. Η Αμερικανική αγορά έχει υψηλότερη Δαπάνη Ανά Επίσκεψη σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας (€ 534 έναντι € 449) καθώς και υψηλότερη Ημερήσια Δαπάνη (€ 89 έναντι € 67) αντικατοπτρίζοντας το υψηλό κόστος που έχει ένα υπερπόντιο ταξίδι. Οι 3 δημοφιλέστερες Περιφέρειες για την Αμερικανική αγορά ως προς τον αριθμό των Διανυκτερεύσεων, είναι: Αττική, Νότιο Αιγαίο, και Πελοπόννησος. Τέλος, οι επισκέπτες από ΗΠΑ έχουν χαμηλότερη Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Περιφέρεια (6,0) απ' ότι ο γενικός Μέσος Όρος για τη χώρα (6,7), πλην όμως κατά μέσο όρο επισκέπτονται 1,75 Πέριφέρειες έναντι 1,14 για το σύνολο των Αγορών και της χώρας.

Η παρούσα μελέτη υλοποιήθηκε από το ΙΝΣΕΤΕ στο πλαίσιο της Πράξης: «Ενίσχυση της θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας του ΣΕΤΕ» με κωδικό MIS 5000993, η οποία εντάσσεται στο **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση ΕΣΠΑ 2014-2020”** και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Ινστιτούτο ΣΕΤΕ
Λεωφ. Αμαλίας 34 - 105 58 Αθήνα
info@insete.gr | www.insete.gr
Τηλ. +30 210 3244368